

الأطعمة والأشربة

خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها

س ۴۷ / هل يجوز أكل الطحالب البحرية للعلاج؟

پرسش ۴۷:

آیا خوردن جلبک دریایی برای درمان جایز است؟

ج/ يجوز أكلها سواء للغذاء أم للعلاج.

پاسخ:

خوردن آن، چه به‌عنوان غذا و چه برای درمان جایز است.

س ۴۸ / هل الكافير وهو بيض السمكة الأنثى حلال للأكل؟

پرسش ۴۸:

آیا خاویار که تخم ماهی ماده است- برای مصرف خوراکی حلال است؟

ج/ بيض السمك يحل أكله ولا إشكال فيه.

پاسخ:

خوردن خاویار (تخم ماهی) حلال است و اشکالی در آن نیست.

س ۴۹ / ورد عن الإمام أحمد الحسن (عليه السلام) أن أكل العظم والغضروف

حرام وغير جائز، فهل هذا يشمل جميع أنواع الذبائح والأسماك كذلك؟

پرسش ۴۹:

از امام احمدالحسن (عليه السلام) وارد شده است خوردن استخوان و غضروف

حرام است و جایز نیست. آیا این حکم، تمام انواع ذبح‌شده‌ها و همین‌طور ماهی‌ها

را در برمی‌گیرد؟

ج/ يشمل جميع الذبائح والأسماك كذلك، إلا ما يتعذر إخراجها من عظم السمك

فلا إشكال في أكله.

پاسخ:

شامل تمام ذبح شده‌ها و همین‌طور ماهی‌ها می‌شود، مگر آن استخوان‌های ماهی که نمی‌توان خارجشان نمود که در این صورت اشکالی در خوردنشان وجود ندارد.

س ۵۰ / لقد قلت سيدي في جوابك السابق (في كتاب الأجوبة الفقهية / متفرقة ج ۱، ص ۱۹) حول السمك وحكمه وتذكيته: (إذا علمت أنّ فيه فلساً واطمأنت لتذكيته فيجوز استعماله للأكل؛ لأنّ تذكية السمك هي أخذه حياً من الماء أو صيده بآلة صيد سواء كان الآخذ أو الصياد مسلماً أم غير مسلم، وهذا السمك المستورد يصطاد بالشباك وآلات الصيد ويخرج من الماء ويترك ليموت خارج الماء عادة فهو مذكي وإن كان الصياد غير مسلم)،
پرسش ۵۰:

آقای من! در پاسخ پیشینتان در کتاب «پاسخ‌های فقهی - مسائل متفرقه: جلد ۱» در مورد ماهی، حکمش و تذکیه بودنش فرموده بودید: (اگر بدانید فلس یا پولک دارد خوردنش جایز است؛ چراکه برای تذکیه شدن ماهی باید زنده از آب‌گرفته شود چه صیاد مسلمان باشد یا نباشد. و این ماهی‌های وارداتی که با تور یا ادوات صید ماهی صید می‌شوند مذکی محسوب می‌شوند حتی اگر صیاد مسلمان نباشد).

سؤال: هل يمكن إحراز الاطمئنان بناء على قول البائع (المسيحي أو الكافر) بأن السمك الذي يبيعه في أسواق البلدان الغربية مذكي بالطريقة التي ذكرتها سيدي في جوابك الأنف الذكر، وماذا لو سألنا ذلك البائع وأجابنا بأنه يجهل ولا يعرف الطريقة التي تم بها اصطياد السمك، فهل يجوز عندئذ شراء وأكل ما يبيعه من السمك؟

پرسش من: آیا طبق گفته فروشنده مسیحی یا کافر مبنی بر اینکه ماهی‌هایی که در بازارهای شهرهای غربی به فروش می‌رسند به همان روشی که آقای من در پاسخ قبلی‌تان فرموده‌اید تذکیه شده است می‌توان اطمینان حاصل کرد؟ اگر این مطلب را از فروشنده بپرسیم و به ما پاسخ دهد که او آگاهی ندارد و از نحوه صید ماهی اطلاعی ندارد چه باید کنیم؟ آیا در این صورت خریدن و خوردن ماهی‌هایی که او می‌فروشد جایز است؟

ج/ يجوز الاعتماد على قول البائع إن اطمأنت لكونه يصدق فيما يقول، أما إذا كان البائع يجهل فعليك أن تبحث عن طريق آخر لمعرفة حال السمك الذي يعرضه فإن أمكنك الوصول إلى الاطمئنان بأنه مذكي يمكنك تناوله.

پاسخ:

اگر اطمینان داشته باشی که فروشنده در آنچه می‌گوید راست‌گو است، اعتماد بر سخن او جایز است، اما اگر فروشنده آگاه نباشد شما باید با روشی دیگر درباره وضعیت ماهی‌هایی که او عرضه می‌کند تحقیق کنی و پس از اطمینان پیدا کردن به تذکیر بودنش، می‌توانی آن‌ها را تناول نمایی.

س ۵۱ / سبق وأن تم سؤال الإمام (عليه السلام) حول موضوع الأسماك وتحديداً التونة، وسماك التونة ظاهراً لا يوجد فيها فلس ولكن أكله حلال، وتوجد عدة أنواع من الأسماك وخصوصاً البحرية وضعها كسماك التونة أيضاً من الخارج أمّس مثل: الكنعد أو الخباط أو الكباب أو الصافي أو السكل وغيرها من الأسماك، ومعظم هذه الأسماك كبيرة وتتغذى على أسماك صغيرة عدا الصافي فإنه يتغذى على الأعشاب وحجمه صغير مثل الزبيدي، فهل هذه الأنواع حلال ونتعامل معها مثل التونة، وهي مشهورة في أسواق دول الخليج ويأكلها الجميع؟

پرسش ۵۱:

پیشتر از امام (علیه السلام) درباره ماهی‌ها به‌ویژه ماهی تَن- سؤال شد. ظاهراً در ماهی تَن پولک دیده نمی‌شود ولی خوردنش حلال است. انواع دیگری از ماهی‌ها به‌خصوص ماهی‌های دریایی- نیز وجود دارند که از نظر صاف بودن سطح خارجی‌شان مشابه ماهی تَن هستند؛ مثل: شیر ماهی، خباط، ماهی قباد، صافی، سوکلا و ماهی‌های دیگر. بیشتر این ماهی‌ها بزرگ‌اند و از ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کنند به‌غیر از صافی که از گیاه تغذیه می‌کند و بزرگی‌اش مثل ماهی زبیدی است. آیا این گونه‌ها حلال هستند و آن‌ها را مثل ماهی تَن در نظر بگیرم؟ در بازارهای کشورهای حاشیه خلیج به همین صورت است و همه این ماهی‌ها را می‌خورند.

ج / الكنعد (Scomberomorus cavalla): يجوز أكله.

الخباط (Scomberomorus maculatus): يجوز أكله.

الکباب أو القباب (Thunnus albacares): يجوز أكله.

الصافي (Siganus Javus) أو (Siganus canaliculatus) او

(Siganus luridus): كلها يجوز أكلها.

السكل (Rachycentron Canadum): يجوز أكله.

پاسخ:

خوردن شیر ماهی (scomberomorus cavalla) جایز است.

خوردن خباط (Scomberomorus maculatus) جایز است.

خوردن قباد (Thunnus albacares) جایز است.
خوردن صافی (Siganus Javus) یا (Siganus canaliculatus) یا
(Siganus luridus) همگی جایز است.
خوردن سوکلا (Rachycentron Canadum) جایز است.

س ۵۲ / ما حکم المادة المنوية داخل البيض، إن كان حرام كيف يكون استخراجها؟

پرسش ۵۲:

حکم ماده منی شکل داخل تخم مرغ چیست؟ اگر حرام است چگونه می توان آن را خارج نمود؟

ج / إذا كنت تقصد بيضاً يؤكل ولكنه ملقح بحيمين كبيض الدجاج الملقح فلا إشكال فيه، ولا يعتبر نجساً، ولا يجب إخراج شيء منه.

پاسخ:

اگر منظور شما تخم پرندۀ ای است که خورده می شود، ولی اگر با اسپرم تلقیح یافته باشد -مثل تخم مرغ بارور شده- اشکالی در آن وجود ندارد، نجس شمرده نمی شود و لازم نیست چیزی از آن خارج شود.

س ۵۳ / هل يجوز أكل ما يسمى بملح الدجاج الذي يباع في الأسواق أي Chicken Salt ؟

پرسش ۵۳:

آیا خوردن چیزی به نام نمک مرغ (Chicken Salt) که در بازارها فروخته می شود جایز است؟

ج / حليته من عدمها يعتمد على المحتويات وليس على التسمية، وأعتقد هذا النوع من الملح غالباً هو مجرد ملح وبعض البهارات وأمور يحل تناولها فلا إشكال في تناوله، ولكن أنت اقرأ المحتويات دائماً لأي مادة تشتريها حتى تطمئن أنها لا تحتوي شيئاً يحرم أكله أو نجس.

پاسخ:

حلال یا حرام نبودن بر اساس محتویات مشخص می شود نه بر اساس نام گذاری، و به نظر من غالباً این نوع نمک، همان نمک معمولی به همراه برخی ادویه جات و مواردی است که اشکالی در خوردنش وجود ندارد؛ اما شما

همواره محتویات هر چیزی را که می‌خری مطالعه کن تا مطمئن شوی شامل چیزی که خوردنش حرام یا نجس باشد، نیست.

س ۵۴ / قرأت شروط الذبح أو ذبح الدجاج بالخصوص، أي أنه يجب توجيه مقادير الذبيحة للقبلة، لكن سؤالي: هل يجب كذلك أن يكون الذباح باتجاه القبلة، أم أنه ليس من الشروط؟
پرسش ۵۴:

شروط ذبح و به‌خصوص ذبح مرغ را خواندم؛ اینکه واجب است ذبح‌شده را روبه‌قبله کنیم. پرسش من: آیا واجب است ذبح‌کننده هم روبه‌قبله باشد؟ یا این مورد از شروط نیست؟

ج / لا يشترط ذلك.

پاسخ:

چنین چیزی شرط نیست.

س ۵۵ / أثناء طبخ للدجاج ظل يفور منها دم أحمر سائل ولمدة من الزمان، كلما أنظفه يظل يخرج الدم، فهل هذا الشيء طبيعي، وما حكم هذا الدم، وهل يجوز أكل هذا اللحم؟
پرسش ۵۵:

در هنگام طبخ کردن مرغ، خون سرخی از آن بیرون می‌زد و روان می‌شد و برای مدتی، هر وقت آن را تمیز می‌کردم، خون از آن روان می‌شد... آیا این طبیعی است؟ حکم این خون چیست؟ آیا خوردن این گوشت جایز است؟

ج / لا إشكال فيه ويجوز أكله، والدم المتبقي في جسم الذبيحة بعد الذبح ظاهر.

پاسخ:

اشکالی در آن نیست و خوردنش جایز است. خونی که پس از ذبح، در بدن حیوان ذبح‌شده باقی می‌ماند، پاک است.

س ۵۶ / البقر الذي يُحَقَّن بـ «آنتي بيوتيك» قبل ذبحه، فيذبح بعده، ما حكم هذا اللحم وشرائه؟ نظراً بأن الأطباء يقولون بضرر هذا الفعل، (الضرر للإنسان الذي يأكل هذا اللحم)؟

پرسش ۵۶:

حکم گوشت گاوی که پیش از ذبح شدن به آن آنتی بیوتیک تزریق و بعد ذبحش می کنند چیست؟ حکم فروختن آن چیست؟ با توجه به اینکه پزشک ها می گویند این کار ضرر دارد (ضرر برای انسانی که از آن گوشت می خورد).

ج/ لا إشكال شرعي فيه.

پاسخ:

اشكال شرعی ندارد.

س ۵۷/ في الغرب تستخدم المكونات والمواد المضافة إلى الأطعمة من أصل حيواني، موجودة في المعجنات والمثلجات والخبز والحلويات وغيره الكثير.

**وتكون على أرقام معروفة بـ E-numbers
وكمثال على كلامي هذه المادة:**

E471 Mono- and diglycerides

Origin: Synthetic fats, produced from glycerol and natural fatty acids, mainly from plant origin, but also fats of animal origin

وهذه:

E452 polyphosphate

Phosphate in Europe is also obtained from animal bones

وغيره العشرات من المواد والمكونات الأمينية التي هي من أصل حيواني،

فهل هي حرام؟

پرسش ۵۷:

در غرب از افزودنی های حاصل از منشأ حیوانی برای غذاها استفاده می شود. این مواد در کیک ها، نان و کلوچه ها، شیرینی جات و موارد بسیار دیگری مورد استفاده قرار می گیرند.

این مواد با شماره هایی که به E-numbers معروف هستند شناخته می شوند. به عنوان مثال این ماده:

E471 Mono- and diglycerids

Origin: Synthetic fats, produced from glycerol and natural fatty acids, mainly from plant origin, but also fats of animal origin

و این ماده:

E452 polyphosphate

Phosphate in Europe is also obtained from animal bones
و دهها موارد دیگر از ترکیبات و افزونه‌هایی که از منشأ حیوانی گرفته شده‌اند.
آیا این‌ها حرام هستند؟

ج/ أي مادة تكون نتاج معالجة كيميائية لا إشكال في استعمالها من جهة
النجاسة، فهي تعتبر طاهرة وإن كان أصلها قبل المعالجة نجس (خنزير، ميتة،
خمر، مسكر... الخ).

پاسخ:

در استفاده از هر ماده‌ای که ماحصل فرآیندهای شیمیایی باشد -از نظر نجس بودن- اشکالی وجود ندارد. بنابراین حتی اگر اصل و منشأ این مواد از عامل نجس بوده باشد (مثل خوک، مردار، شراب، مست‌کننده و ...) پاک محسوب می‌شوند.

س ۵۸ / الصبغة الحمراء (حشرة كارمن) المستخدمة في بعض المنتجات
الغذائية والتي تعطيها اللون الأحمر أو الوردي والدرجات الأخرى القريبة منها،
والموجودة في مكونات حلويات الأطفال أو العصائر أو الكيك وبعض اللحوم مثل
المرتديلا وغيرها.

و عادة يكتب في المحتويات أو المكونات الموجودة في المنتج مما يدل على
احتوائه على هذه المادة (الحشرة): E120 أو RED40 أو Cochineal أو
carmine. وأحياناً تكتب على المنتجات هذه الجملة كبديل عن المسميات
بالأعلى، وهي (اللون الأحمر هو مواد طبيعية)، وحسب فهمي أن المقصود هي
المادة نفسها ولكن لا يريدون ذكر اسمها؛ لأن البعض يتجنب الأسماء بالأعلى فلا
يشترى المنتج، وكلمة مادة طبيعة ربما تجذب الناس. وفعلاً في الآونة الأخيرة
بعض المنتجات لم تعد تذكرها في المكونات، أو غيروا الاسم إلى الجملة
المذكورة، والقليل منهم لم يعد يضيفها أصلاً على المنتج بعد أن انتشرت هذه
الفيديوهات. علماً بأنه هذه المادة لا دخل لها بالطعم، وهي فقط للون الأحمر
و درجاته. أما الطعم أو النكهة تبقى كما هي حتى لو أزالوا اللون.

وكذلك على ما أظن أنه لا يتم معالجتها كيميائياً والله أعلم، فقط يتم طحنها
وإضافة الماء عليها للحصول على اللون والفيديو يوضح ذلك. حيث إنه بعض
المنتجات يكون ظاهر فيها بعض النقط السوداء من أجزاء تلك الحشرة المطحونة
ليوهم الناس أنها تلك الحبوب السوداء التي تكون خارج ثمرة الفراولة، وأن
اللون سببه فاكهة الفراولة.

أرجو إفادتنا حول جواز أكلها أو شربها أو استخدام هذه المنتجات مثلاً سطحياً أو خارجياً (مثلاً أن تكون موجودة في مرطب الشفتين الأحمر الذي يضعه البعض لترطيب الشفتين أو مستحضرات التجميل مثل الحمره النسائية)، فأحياناً يتم ابتلاع القليل منه.

پرسش ۵۸:

رنگ قرمز دانه (پودر کارمن) (O) در برخی تولیدات غذایی برای قرمز یا گلی رنگ کردن یا افزودن شبیه این رنگ‌ها به محصول مورد استفاده قرار می‌گیرد، و در مواد مورد استفاده برای شیرینی‌جات کودکان، آبمیوه‌ها، کیک و برخی محصولات گوشتی مثل مارتادلا و موارد دیگر موجود هست.

معمولاً نوشته یا علامتی که برای دلالت بر وجود این ماده (حشره) در ماده غذایی نوشته می‌شود E120 یا RED40 یا Cochineal یا Carmine است و گاهی به جای عبارت‌های مذکور عبارت «رنگ قرمز از مواد طبیعی است» روی محصولات درج می‌شود و به نظر من، منظور همان ماده است اما نمی‌خواهند نامی از آن برده باشند؛ زیرا برخی نسبت به این اسم‌ها حساسیت نشان می‌دهند و محصول به فروش نمی‌رسد، و چه‌بسا عبارت «مواد طبیعی» باعث جذب مردم نیز بشود. در این اواخر روی برخی از محصولات هیچ عبارتی از این ماده به‌عنوان اجزای محصول آورده نمی‌شود یا نام آن را به همان عبارت گفته‌شده تغییر می‌دهند و بعضی از آن‌ها پس از اینکه این ویدیوها منتشر شد این ماده را به تولیدات خود اضافه نمی‌کنند. با توجه به اینکه این ماده ربطی به طعم و مزه غذا ندارد و فقط برای رنگ قرمز و طیف‌های آن رنگ مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما طعم یا بوی غذا به همان صورت باقی می‌ماند حتی اگر این رنگ را از بین ببرند.

به‌علاوه به نظر من این‌گونه می‌رسد که این ماده، ناشی از فرآیندهای شیمیایی نیز نیست و خداوند داناتر است؛ فقط پودر می‌شود و برای رنگی کردن به محصول اضافه می‌شود که در فیلم ویدیویی مشخص است. به‌طوری‌که در برخی از تولیدات نقاط سیاهی از اجزای این حشره پودر شده آشکار است تا چنین توهمی را در مردم ایجاد کنند که این لکه‌های سیاه ناشی از لکه‌های توت‌فرنگی هستند و رنگ قرمز نیز ناشی از توت‌فرنگی است.

لطفاً در خصوص خوردن و نوشیدن این ماده یا استفاده از آن در محصولات جلدی و پوستی (مثلاً در مرطوب‌کننده‌های قرمز لب که برخی برای شادابی و مرطوب نگه‌داشتن لب‌ها استفاده می‌کنند یا در وسایل آرایشی بهداشتی مثل رژ لب خانم‌ها موجود باشد) که احياناً مقداری از آن بلعیده می‌شود ما را روشن فرمایید؟

ج/ الصبغة التي تستخلص من الحشرات لا إشكال فيها.

پاسخ:

اشکالی در رنگدانه‌ای که از حشرات به دست می‌آید وجود ندارد.

س ۵۹/ تعقیباً على الجواب أعلاه: مولاي، حتى لو كانت الحشرة تطحن بالكامل وتوضع في الحلويات مثلاً؟

پرسش ۵۹:

آقای من! پیروی پاسخ فوق‌الذکر، حتی اگر این حشره به‌طور کامل آرد شود و به‌عنوان مثال در شیرینی‌جات مورداستفاده قرار گیرد نیز به همین صورت است؟

ج/ إذا تقصد أن توضع الحشرة فلا يجوز أكل الحشرات، لكن الصبغة تستخلص من الحشرة عادة كما هو مذكور في رابط الموسوعة البريطانية.

<https://www.britannica.com/technology/carmine>

پاسخ:

اگر منظور شما خودِ حشره باشد، خوردن حشرات جایز نیست، اما رنگی که به‌طور معمول از حشرات گرفته می‌شود چنانچه در لینک علمی زیر دیده می‌شود. مجاز است <https://www.britannica.com/technology/carmine>

س ۶۰/ ما حکم استخدام المكملات الغذائية مثل البروتين الموجود على شكل بودرة أو حقن الهرمونات ومحفزات الهرمونات سواء كانت حبوب أو حقن، فكثير من الرياضيين يستخدمها وينصحني باستخدامها؟

پرسش ۶۰:

حکم استفاده از مکمل‌های غذایی به شکل پودر یا آمپول هورمونی و کاتالیست‌های هورمونی چه به قرص و چه آمپول- چیست؟ خیلی از ورزشکاران از این مکمل‌ها استفاده می‌کنند و به من هم توصیه می‌کنند از آن‌ها استفاده کنم.

ج/ يجوز استخدامها.

پاسخ:

استفاده از آن‌ها جایز است.

س ٦١ / أعمل في محل لبيع البييتزا في أستراليا شريكاً في العمل، وفي هذا المحل تباع أنواع من البييتزا تحتوي لحم الخنزير، وأيضاً لحم خنزير يطبخه سلقاً بالماء على النار وبعد الانتهاء من طبخه يضع لحم الخنزير المطبوخ في البراد وعند بيعه يخرج من البراد ويشويه بالفرن الخاص لشواء البييتزا وهذا الفرن طريقة عمله: نضع الأكل من جانب ويخرج من الجانب الآخر وبعض الأكل نضعه مرتين ليطبخ جيداً.

ما الحكم الشرعي من ناحية العمل والأموال المستحصلة (شريك في العمل فقط) و(شريك بالمال والعمل)، علماً أن لحم الخنزير يشتريه الشخص الآخر (الشريك)؟

وما هو حكم الأكل الحلال الذي لا يحتوي على لحم الخنزير إذا شوي بنفس الفرن مع لحم الخنزير أو البييتزا التي تحتوي على لحم الخنزير؟
وما حكمه إذا شوي لوحده أو بعد شواء لحم خنزير أو البييتزا يعني عندما نشوي البييتزا التي تحوي على لحم الخنزير وشوي الخنزير، ما حكم البخار الصادر منهما؟

پرسش ٦١:

من در پیتزافروشی در استرالیا مشغول به کار هستم (در کار شریک می باشم). اینجا پیتزاهای مختلفی که محتوی گوشت خوک است به فروش می رسد. همچنین گوشت خوک لخت روی آتش آبپز شده، سپس در فریزر قرار داده می شود و هنگام فروختن، از فریزر خارج شده، توسط فر خاصی که برای پختن پیتزا به کار می رود بریان می شود. نحوه عملکرد این فر به این صورت است که خوراکی از یک طرف وارد و از سمت دیگر خارج می شود. برخی از خوراکی ها را نیز دو بار در آن قرار می دهیم تا خوب پخته شوند.

حکم شرعی در خصوص کار و اموال به دست آمده چیست؟ در حالت «فقط شریک در کار» بودن و «شریک در سرمایه و کار» بودن؛ با توجه به اینکه گوشت خوک را کس دیگری شریک می خرد. حکم خوردن غذای حلالی که حاوی گوشت خوک نمی باشد و در همان فر که گوشت خوک بوده و یا پیتزایی که محتوی گوشت خوک بوده، پخته شده است چیست؟ حکم آن وقتی به تنهایی پخته شود یا اگر پس از بریان شدن گوشت خوک یا پیتزا پخته شود چیست؟ (یعنی وقتی پیتزایی که محتوی گوشت خوک است را بپزیم یا گوشت خوک بریان شود، حکم بخاری که از آن صادر می شود چیست؟).

ج/ لا إشكال في العمل ولا في الأموال المستحصلة طالما أنّ لحم الخنزير أو الطعام المحرّم الأكل يباع إلى مستحليه، وبقيّة الأطعمة الحلال التي تطهى في

نفس الفرن لا إشكال في استعمالها، أما البخار الصادر من لحم الخنزير فلا يعتبر نجساً.

پاسخ:

اشکالی در کار و در اموالی که به دست می‌آید نیست؛ البته تا هنگامی که گوشت خوک یا غذایی که خوردنش حرام است به کسی فروخته شود که خریدنش را حلال می‌داند. استفاده از سایر غذاهای حلالی که در همان فر پخته می‌شود اشکالی ندارد. بخاری که از گوشت خوک صادر می‌شود نجس شمرده نمی‌شود.

س ۶۲ / في الكافريات والمطاعم في النجف وغيرها يقوم العاملون فيها بوضع الدجاج غير المذكى بالقرب من باقي الأطعمة فلافل وبانجان وبطاطا، ولما يصنع شطيرة حتماً بيده يعني بنفس يده مسك دجاج وبيده دهن من هذا الدجاج، هل ستكون الشطيرة المصنوعة من الخضار التي فيها شيء من دهن دجاج غير مذكى حلال أكلها، أو لا؟

وأيضاً: في نفس شواية الدجاج يضعون غير المذكى أعلى والمذكى أسفل فينقط الدهن على المذكى، ما هو حكم الدجاج المذكى في حال وقوع الدهن عليه؟

پرسش ۶۲:

کارکنان سالن‌های غذاخوری و رستوران‌های نجف و شهرهای دیگر مرغ تذکيه نشده را در کنار دیگر مواد غذایی مثل فلافل، بادمجان و سیبزمینی- قرار می‌دهند و وقتی ساندویچ درست می‌کنند از همان ابزاری که مرغ برمی‌دارند و روغن این مرغ‌ها رویشان قرار دارد استفاده می‌کنند. آیا خوردن ساندویچی که از سبزیجاتی که در آن‌ها مقداری از روغن‌های مرغ‌های تذکيه نشده قرار دارد درست شده است، حلال است یا خیر؟

به‌علاوه در یک کباب‌پز، مرغ تذکيه نشده را بالا و تذکيه شده را پایین می‌گذارند و روغن مرغ تذکيه نشده روی تذکيه شده می‌چکد؛ حکم مرغ تذکيه شده در صورتی که رویش روغن مرغ تذکيه نشده بیفتد چیست؟

ج/ لا يجوز تناول أي جزء من الميتة حتى وإن كان صغيراً جداً كما أنها تعتبر نجسة. لكن فقط حكمك على الدجاج في النجف بأنه غير مذكى لابد أن تدققه وتسال البائع عن الدجاج ومصدره، وتسال عن طريقة تذكيته ثم تحكم إن كانت تذكية شرعية صحيحة أم لا.

پاسخ:

خوردن هیچ قسمتی از مردار جایز نیست حتی اگر بسیار کوچک باشد؛ چراکه نجس محسوب می‌شود. اما برای اینکه حکم کنی که مرغی در نجف تذکیه شده است یا نه باید دقیق باشی و از فروشنده در مورد مرغ و منبع آن و نحوه تذکیه کردنش بپرسی، سپس حکم کنی که تذکیه آن مرغ شرعی و صحیح بوده است یا خیر.

س ۶۳ / ما حکم الدخول إلى مطاعم إسلامية أو غربية تبیع الخمر، وهل یحل الأکل فیها؟

پرسش ۶۳:

حکم وارد شدن در رستوران‌های اسلامی یا غربی که در آن‌ها شراب سرو می‌شود چیست؟ و آیا خوردن در این رستوران‌ها حلال است؟

ج / إذا كان تقديم الطعام هو عمل هذه المطاعم الأساسي والخمر جزء مما يقدمونه فلا إشكال في الدخول لها وتناول الطعام فيها، أما إذا كان عملها الأساس بیع الخمر وتقديم الطعام ثانوي بالنسبة لها فلا یجوز الدخول لها وتناول الطعام فیها إلا مضطراً.

پاسخ:

اگر کار اصلی این رستوران‌ها ارائه غذا باشد و شراب تنها قسمتی از آنچه ارائه می‌دهند باشد، وارد شدن و صرف غذا در آن‌ها اشکالی ندارد، اما اگر کار اصلی آن‌ها فروش شراب باشد و ارائه غذا در مرحله بعدی قرار داشته باشد، وارد شدن و خوردن غذا در آن‌ها جایز نیست مگر در حالت اضطرار.

س ۶۴ / في بعض الرحلات الجوية حينما يقدمون وجبة الطعام يكون في الطاولة خمر بالإضافة إلى باقي الأطعمة لیختار الراكب ما یرید منها، فهل تعتبر هذه المائدة مائدة خمر بحيث لا یجوز الأكل والشرب منها؟

پرسش ۶۴:

در برخی مسافرت‌های هوایی وقتی غذا ارائه می‌کنند در کنار سایر غذاها، شراب نیز در منو موجود است تا مسافر هر چه میل داشته باشد انتخاب کند. آیا این میز غذا، سفره شرابی که خوردن و نوشیدن از آن جایز نیست به حساب می‌آید؟

ج / یجوز الأكل والشرب من المائدة المقدمة في الطائرة.

پاسخ:

خوردن و نوشیدن از میز غذا که در هواپیما ارائه می‌شود جایز است.

س ۶۵ / هل يجوز أكل الكبة الجاهزة والهمبرگر الجاهز الذي يباع في الأسواق، وهل يجوز أكل الكص الذي يباع في الأسواق، مع العلم عند سؤال البائع يقول لحم عجل عراقي، ولكن لا نطمئن لأن أغلب الباعة يغشون حسب فهمنا؛ لأننا نظن أنهم يستوردون اللحم ولا يعرفون مصدره؟

پرسش ۶۵:

آیا خوردن کباب لقمه و همبرگر آماده که در بازار به فروش می‌رسد جایز است؟ و آیا خوردن کباب ترکی که در بازارها به فروش می‌رسد جایز است؟ با توجه به اینکه وقتی از فروشنده پرسیده می‌شود می‌گوید گوشت گوساله عراقی است، ولی ما نمی‌توانیم مطمئن شویم زیرا آن‌گونه که ما فهمیده‌ایم بیشتر فروشندگان خلاف می‌گویند؛ چراکه تصور ما بر این است که این گوشت‌ها وارداتی است و آن‌ها منبع گوشت را نمی‌دانند.

ج/ جواب البائع المسلم يكفي، ولا يجوز اعتباره يكذب في إخباره عن نوع اللحم ما لم يكن هناك دليل على ذلك. وبالنسبة للحوم الحمراء المستوردة لا إشكال فيها إن حصل اطمئنان بكونها مذكاة بصورة شرعية حتى وإن كانت مستوردة من دول غالبية سكانها غير مسلمين. وأنا شخصياً اطلعت على فديويات لذبح الحلال في بعض الدول كفرنسا وأستراليا ولاحظت أن الذبح شرعي وصحيح ولا إشكال فيه، وبالتالي فهذه اللحوم لو تم استيرادها فهي حلال ولا إشكال في تناولها.

پاسخ:

پاسخ فروشنده مسلمان کفایت می‌کند و تا هنگامی که دلیلی برخلاف آن نباشد جایز نیست او را در خبری که از نوع گوشت می‌دهد دروغ‌گو به حساب آوریم و در مورد گوشت‌های قرمز وارداتی، اگر اطمینان حاصل شود که به صورت شرعی تذکیه شده‌اند اشکالی ندارند حتی اگر از کشورهای وارد شود که بیشتر ساکنینشان مسلمان نباشند. بنده شخصاً از ویدیوهای ذبح حلال که در برخی کشورها مثل فرانسه و استرالیا انجام می‌شود مطلع شدم و دیدم که ذبح به صورت شرعی و صحیح است و اشکالی در آن وجود ندارد و در نتیجه اگر این گوشت‌ها وارد شوند حلال هستند و اشکالی در خوردن آن‌ها نیست.

س ۶۶ / سيدي ومولاي نكرت في جواب سابق لك أنك قد اطلعت على اللحوم التي تذبح في أستراليا، فهل يمكن أكل اللحم الذي يباع في المحلات التجارية

الاسترالية مثل: (McDonald's KFC)، أم يجب أن نسأل عن اللحم الذي يبيعونه من أين أتوا به؟
پرسش ۶۶:

آقا و مولای من! در پاسخ پیشینتان فرمودید که از وضعیت گوشت‌هایی که در استرالیا ذبح می‌شوند مطلع شده‌اید. آیا خوردن گوشتی که در مغازه‌های تجاری استرالیا فروخته می‌شود مثل McDonald's KFC جایز است؟ یا باید در مورد گوشتی که به فروش می‌رسد پرس‌وجو کنیم که از کجا آورده‌اند؟

ج/ ذكرت أني اطلعت على فيديو لمجازر في فرنسا وأستراليا وبعض الدول الأخرى أيضاً للذبح الحلال. أما أكل اللحم في هذه الدول فأكيد غير جائز ما لم تتأكد من أن اللحم منتج بطريقة شرعية صحيحة أي ذبح في مجازر الذبح الحلال. وبالنسبة للمطاعم التي ذكرت إذا كانوا يستعملون لحم حلال أكيد يجوز أكل اللحم عندهم، أما إذا كان غير حلال فلا يجوز أكله.
پاسخ:

بنده گفتم که بر ویدیوهای کشتارگاه‌های فرانسه و استرالیا و بعضی کشورهای دیگر که ذبح حلال در آن‌ها صورت می‌گیرد مطلع شدم. اما در مورد خوردن گوشت در این کشورها تأکید می‌کنم تا وقتی یقین نکرید که گوشت به روش شرعی صحیح تولید شده است یعنی در کشتارگاه‌های حلال ذبح شده باشند. خوردنش جایز نیست؛ و در مورد رستوران‌هایی که پرسیدید، اگر از گوشت حلال استفاده می‌کنند تأکید می‌کنم خوردن گوشت در آن رستوران‌ها جایز است، اما اگر از غیر حلال استفاده می‌کنند خوردنش جایز نیست.

س۶۷/ سیدی قلت في جواب سابق لأحد الأخوة حول علب اللحم في أستراليا وقلت له إذا كان مكتوب عليها حلال يمكن الاعتماد عليها، فهل هذا الحكم يخص باقي الدول كالعراق مثلاً؟
پرسش ۶۷:

آقای من! شما در جواب قبلی خود در پاسخ به یکی از برادران در مورد قوطی گوشت در استرالیا فرموده بودید که اگر روی آن نوشته باشد حلال می‌توان بر آن اعتماد کرد. آیا این حکم در سایر کشورها مثلاً عراق- هم جاری است؟

ج/ حبيبي هذه مسألة تعود للاطمئنان للمصدر المنتج للحوم الحمراء، فإذا علمت أن الدولة المنتجة للحوم تتبع قوانين صارمة بخصوص هذه اللحوم

ومتابعة إنتاجها يمكنك الاعتماد على ما يكتب بناءً على مراقبة نفس سلطات الدولة التي أنتج فيها اللحم. أما بالنسبة للعراق أو أي دولة إسلامية فالأمر إضافة إلى ما تقدم يمكن أن يعتمد على متابعتهم ومراقبتهم، فإذا كانت الدولة الإسلامية تهتم بمتابعة طريقة الذبح في الدولة المنتجة والمصدرة للحم يمكنك الاعتماد على متابعتهم حتى وإن كانت الدولة المنتجة لا تتبع قوانين صارمة في مراقبة إنتاج اللحوم.

پاسخ:

عزیز من! این مسئله به اطمینان از منبع تولیدکننده گوشت‌های قرمز برمی‌گردد؛ اگر بدانی که کشور تولیدکننده گوشت قوانین سخت‌گیرانه‌ای را در خصوص این گوشت‌ها و محصولات منتج شده از آن‌ها رعایت می‌کند می‌توانی بر آنچه نوشته شده است اعتماد کنی با توجه به کنترل خود مقامات کشوری که گوشت در آن تولید می‌شود. اما در مورد عراق یا هر کشور اسلامی دیگر، اضافه بر آنچه بیان شد می‌توان به پیگیری و کنترل خود آن‌ها نیز اطمینان نمود. اگر دولت اسلامی پی‌گیر و مراقب نحوه ذبح در کشور تولیدکننده و صادرکننده گوشت باشد می‌توان به پیگیری‌شان اعتماد نمود، حتی اگر کشور صادرکننده قوانین سخت‌گیرانه‌ای در کنترل تولید گوشت‌ها نداشته باشد.

س ۶۸ / اعتر منك لهذا السؤال لأن أجوبتكم موجودة لهذا السؤال ولكن للأسف هذه المسألة وتشخيص مصداقها سبب النقاش واختلاف الرأي بين بعض المؤمنين، وهي مسألة جواز أو حرمة أكل الدجاج في إيران. نحن على يقين بأن الدجاج لا يذبح بالآلة، وعموماً يراعى في المسالخ سائر الشروط مثل القبلة وذكر الله وقطع الأوداج الأربعة، ولكن في بعض المسالخ الماء الكهربائي (يستعمل في المسالخ لتضعيف الدجاج) أكثر من الحد المجاز فيسبب موت الدجاج، وبعد رؤية هذا الشيء اجتنبوا كثير من المؤمنين أكل الدجاج وبعض لا يجتنبون (وهذا محل النقاش والاختلاف)، هل يجب حضورنا ومشاهدتنا لكل المسالخ للعلم بكيفية الذبح أم لا، هل يجوز الأكل من الدجاج في أسواق إيران، أم لا؟

پرسش ۶۸:

از اینکه این پرسش را مطرح می‌کنم از شما پوزش می‌خواهم زیرا جوابتان برای این سؤال موجود هست ولی متأسفانه این مسئله و تشخیص مصداق آن سبب بروز بحث و اختلاف نظر بین برخی از مؤمنان شده است؛ مسئله جایز یا حرام بودن خوردن مرغ در ایران! ما یقین داریم که مرغ با ماشین ذبح نمی‌شود و به‌طور معمول در کشتارگاه‌ها سایر شروط مثل روبه‌قبله بودن، بردن نام

خداوند و قطع رگ‌های چهارگانه رعایت می‌شود، ولی در برخی از کشتارگاه‌ها توان آب برق‌دار (که در کشتارگاه‌ها برای بی‌حس کردن مرغ‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد) بیش از حد مجاز است که باعث مردن مرغ می‌شود. پس از فهمیدن این نکته بسیار از مؤمنان از خوردن مرغ پرهیز می‌کنند و برخی نیز اجتناب نمی‌کنند (که این خود محل بحث و اختلاف شده است). آیا بر ما واجب است که در هر کشتارگاهی حاضر شویم و به عینه ببینیم تا به چگونگی ذبح، علم و اطمینان پیدا کنیم یا نه؟ آیا خوردن مرغ‌های عرضه‌شده در بازارهای ایران جایز است یا خیر؟

ج/ مسألة استعمال الصعق الكهربائي أو غيره لإضعاف الحيوان أو تقليل معاناته أثناء الذبح لا إشكال فيها ولا تكون الذبيحة محرمة لهذا السبب، ولا يجب عليكم كأفراد متابعة كل مجزرة في المدينة إن علمت أن مجازر المدينة يفرض عليهم تطبيق الشروط الشرعية للذبح كالاستقبال بمقادير الذبيحة وقطع الأوداج الأربعة بواسطة يد المسلم والتسمية، ويجوز لكم الأكل من كل المجازر إن كان الأمر كذلك.

پاسخ:

موضوع استفاده از الکتریسیته یا موارد دیگر برای بی‌حس کردن یا کم کردن رنج و درد حیوان در هنگام ذبح اشکالی ندارد و با این کار ذبح‌شده حرام نمی‌شود. بر شما واجب نیست که به هر کشتارگاهی در شهر سرکشی کنید، اگر می‌دانید و مطمئن هستید که کشتارگاه‌های شهر شروط شرعی برای ذبح را حتماً باید رعایت کنند شروطی مثل اینکه جلوی حیوان روبه‌قبله باشد، قطع رگ‌های چهارگانه توسط دست مسلمان و تسمیه (گفتن بسم‌له) و اگر چنین شرایطی برقرار باشد، می‌توانید از هر کشتارگاهی مرغ تهیه و میل کنید.

س ۶۹/ هل الفحم الذي يتكوّن على الطعام نتيجة الطهي أو الشوي يجوز أكله مثل الفحم الذي يلتصق في ظهر الخبز، والفحم الذي يتكون فوق اللحم المشوي، أي مادة من الطعام بقول أو لحوم أو حبوب إذا احترقت جزئياً؟

پرسش ۶۹:

آیا خوردن سوخته‌ای که در نتیجه پختن یا کباب کردن روی غذا به وجود می‌آید مثل سوخته‌ای که در پشت نان می‌چسبد و سوخته‌ای که بر روی گوشت کباب شده به وجود می‌آید، و به‌طور کلی اگر قسمتی از هر نوع ماده غذایی شامل حبوبات، گوشت‌ها یا غلات بسوزد، جایز است؟

ج/ لا يجوز أكل الفحم، ولكن لا إشكال في تناول الأجزاء المتفحمة الصغيرة على الخبز واللحم المشوي وغيرها من الأطعمة.
پاسخ:

خوردن سوخته جایز نیست، اما خوردن اجزای سوخته شده کوچک روی نان، گوشت کباب شده و سایر خوردنی‌ها اشکالی ندارد.

س ۷۰ / الدود والقمل الذي يكون في الثمار أو الخضروات أو الرز أو التمر هل يجوز أكله متعمداً أو غير متعمداً، وهل يجب عليه البحث في الثمار إن كانت تحتوي شيء منها قبل الأكل، وإذا كانت الدودة خارجة من الثمرة ولكن فضلاتها باقية هل يجوز أكل الثمرة؟
پرسش ۷۰:

آیا خوردن کرم و حشره‌ای که در میوه‌جات، سبزیجات، برنج یا خرما هست به عمد یا غیر عمد- جایز است؟ و اگر اجزایی از آن‌ها (در خوراکی) باشد آیا قبل از خوردن باید جست‌وجو شود؟ و اگر کرم خارج از میوه باشد ولی فضولاتش داخل میوه مانده باشد، آیا خوردن آن میوه جایز است؟

ج/ لا يجوز أكل الحشرات، ولا يجب البحث في كل ثمرة قبل أكلها.
پاسخ:

خوردن حشرات جایز نیست، و واجب نیست در هر میوه‌ای قبل از خوردنش جست‌وجو شود.

س ۷۱ / المعروف عند السنة: أن المار ببستان فيه ثمار فاكهة أو خضروات كالخيار مثلاً يجوز له أن يأكل منه على قدر حاجته بدون إذن صاحب البستان، وأيضاً قد يكون هذا عند أتباع المراجع، فما هو الحكم الشرعي في ذلك عند الإمام (عليه السلام)؟
پرسش ۷۱:

از نظر اهل سنت: شخص عبور کننده از باغ دارای میوه و سبزیجات مثلاً خیار- می‌تواند بدون اجازه از صاحب باغ به اندازه نیازش از آن‌ها بخورد، و بعضاً پیروان مراجع نیز بر این اعتقاد هستند. حکم شرعی در این مورد از ناحیه امام (علیه السلام) چیست؟

ج/ يجوز الأكل لعابر السبيل طالما أنّ المزرعة أو البستان غير مسيجة.
پاسخ:

خوردن برای عبور کننده از راه جایز است با این شرط که آن مزرعه یا باغ بدون حصار باشد.

س ۷۲ / ما هو حکم زراعة وأكل (مضغه وتركه في الفم لعدة ساعات) والتجارة بشجرة القات الموجودة في اليمن وبعض دول أفريقيا مثل الحبشة؟
پرسش ۷۲:

حکم کشت، خوردن (جویدن و به مدت چند ساعت در دهان نگاه داشتن) و تجارت درخت قات (۱) که در یمن و برخی کشورهای آفریقای مثل حبشه موجود است چیست؟

۱- قات (قوت): گیاهی است به شکل برگهای چای که در یمن کشت می‌شود و برگهای آن را برای تسکین و آرامش می‌جویند. (مترجم)

ج/ القات ليست مادة مسكرة ولا يحرم استخدامها، ولكن الأفضل تركه وتناول مواد مفيدة للصحة كالقهوة والشاي.
پاسخ:

قات، مستکننده نیست و استفاده از آن حرام نمی‌باشد، ولی بهتر است ترک شود و از موادی که برای سلامتی مفیدتر است مثل چای و قهوه- استفاده شود.

س ۷۳ / اشترکت في قاعة رياضة لتقوية الجسم توجد مواد بروتينات مكملة غذائي وهرمونات وغيره، هل هي حلال أو حرام؟
پرسش ۷۳:

برای پرورش اندام به باشگاه می‌روم و در این باشگاه مکمل‌های غذایی پروتئینی، هورمون و چیزهای دیگر وجود دارد. آیا این مواد حلال هستند یا حرام؟

ج/ لا إشكال في تناول البروتين المستخلص وكذا الهرمونات، ولكن يجب الحذر من استعمال الهرمونات ولا بد أن تكون ضمن حدود النصائح الطبية المعتمدة.
پاسخ:

در خوردن پروتئین خالص و همین‌طور هورمون اشکالی وجود ندارد، ولی باید از مصرف هورمون دوری کرد و مصرف آن باید در چهارچوب دستورالعمل پزشک مورد اعتماد باشد.

س ۷۴ / أنا أعشق الحجاب جداً، أما لأن وجهي صغير فبعض الناس يسخرون مني عندما أرتديه بالصورة الصحيحة، فهل يجوز لي أن أشرب أقراص تدعى (مخمر آب جو) يعني (تخمير ماء الشعير)، وهذه الأقراص تستفاد لغرض تكبير الوجه.

پرسش ۷۴:

من واقعاً عاشق حجاب هستم، اما چون صورتم کوچک است وقتی آن را به صورت صحیح می پوشانم برخی مردم مرا مسخره می کنند. آیا من می توانم از قرص هایی که ادعا می شود «مخمر آب جو» یعنی «تخمیر ماء الشعير» است بخورم؟ از این قرص ها برای بزرگ شدن صورت استفاده می شود.

ج/ بالنسبة للشعير إذا تم تخميره فلا يجوز تناوله، أما إذا كان مجرد عملية نقع له واستخلاص المادة منه فلا إشكال في تناوله أو شرب مائه.

پاسخ:

در مورد آب جو اگر تخمیر شده باشد خوردنش جایز نیست، اما اگر تنها عملیات خیساندن و گرفتن عصاره آن صورت گرفته باشد، خوردن یا نوشیدنش اشکالی ندارد.
